
[p1]

Geschreven in blauw potlood.

Geschreven in potlood.

Brugge, 31 Augⁱ 1881

Mijnheer¹

Dat gaat nu toch te verre, en dat heet de menschen uitlachen, in dien n^r van RdH. 28 Augusti laatst, dien ik hier lezende ben.² Hoe! zooveel te beter! dat er in Vlaanderen een geschiedenis van eene onzer steden in 't fransch geschreven wordt? Zooveel te beter? Is dat meenste, of is het spoken? Men zegt al vele om zijn zelve of eenen vriend schoone te maken, maar ware het niet beter de waarheid bekennen gelijk zij is, en 't beklagen, houdt iemand aan ons' vlaamsche tale niet genoeg, dan toegeven en verblinden? En waarom, zoo veel te beter? Ja, der zijn wel redens bij gegeven; maar - al te fijn, al te doorslepen, of zoo de hollanders spreken, al te spitsvondig! Te vele bewijzen en bewijst niet, en te goed zijn deugt ook niet. Omdat, geheel de wereld, staat er, zou te weten komen wat dat Meenen is en wat dat Vlamingen zijn.

Als het maar daar aan en schilt, en dat onze boeken absoluut geheel de wereld deure moeten gelezen worden, he, dat er niemand geen vlaamsch meer en schrijve; al in 't fransch! en dan zal de wereld lezen wat die uitgestorvene Vlamingen - 't er zullen immers geen Vlamingen meer zijn, en zij zouden

.....

- 1 Brief met redactionele ingrepen van Adolf Duclos voor publicatie in *Rond den Heerd* met als titel "In Vlaanderen Vlaamsch". *Rond den Heerd*: 16 (18 september 1881) 43, p.337-338. Daar voorafgegaan door de volgende inleiding van Duclos: "In den numero van 28 Augusti heb ik, op blz . 319, een artikel overgedrukt uit de *Gazette van Kortrijk* en gezeid wie dezen artikel geschreven had. Mijn eerste gedacht was slechts het eerste deel van dien artikel over te drukken; mijn tweede gedacht was hem geheel te drukken en te zeggen dat het einde mij niet aan en stond. Mijn laatste gedacht was hem te geven gelijk hij gedrukt wierd, uit eerbied voor den schrijver, en er niets bij te voegen, omdat iedereen genoeg weet wat ik denke. Nu komt er mij een brief toe, geteekend D. B., en de openhertige Vlaming die hem schrijft, zwijgt zijnen name. Daar ik al gelijk het licht inden doofpot niet en wil steken zal ik den brief drukken, juist gelijk hij is. Zoo leest hem."
- 2 D.B. doet zijn beklag over de recensie die Guido Gezelle gemaakt had van de *Histoire de Menin* van A. Rembry-Barth (gepubliceerd in de *Gazette van Kortrijk* op 20 augustus 1881 en overgenomen in: *Rond den Heerd*: 16 (28 augustus 1881) 40, p.319-320). Gezelle vond het Frans als ondersteunende taal meer aangewezen dan het algemeen "schier-Hollands" Nederlands voor functies die niet ingevuld konden worden door de volkstaal, zoals wetenschappelijke publicaties. Deze brief werd door Adolf Duclos gepubliceerd in: *Rond den Heerd*: 43 (18 september 1881) 16, p.337-338. Gezelle reageerde op deze publicatie [per brief begin oktober 1881](#).

..... [p2]

Geschreven in blauw potlood.

Geschreven in potlood.

best van name veranderen - wat die gewezenen Vlamingen peizen en gevoelen, schrijven en dichten. Rond den Heerd doet kwalijk in 't fransch niet uit te komen; de geschiedenis Onzer helden behoorde in 't fransch geschreven, en de Meester der Westvlaamsche school,³ dewijl er zoo een school is, moest zijn leven lang fransch gedicht hebben en ons tale en volk helpen uitsterven. O! dat kan niet zijn, en 't doet mij pijn aan 't herte van het te peizen! Neen! die schoonsprake, dat verontschuldigen is een ontvallen woord, en houdt geen streke. Liever en beter met den dichter:

Geschreven in potlood naast het gedichtje.

Mijn Vlaanderen spreekt een eigen taal,⁴

God gaf elk land de zijne,

en laat ze rijk zijn, laat ze kaal

ze is vlaamsch, en ze is de mijne.

Gij zult mij zeggen: er is een beter reden, en daar zit de kern in. - Inderdaad, en 'k vatte het ook: "Zooveel te beter; immers er zijn vele historien van steden, deze van Kortrijk onder andere, door Frans De Potter, die niemand en leest omdat ze in nederduitsch officieel schier-hollandsch opgesteld zijn." Dat beteekent, als het ten uitvinden

..... [p3]

komt : liever fransch dan armzalig vlaamsch.

Die spreuke kan betwist worden; er zijn redens dervooren, er zijn redens, meer misschien, dertegen. Zegt dat tegen eenen versteenden officieelen rabraker die noch hooren noch voelen wilt, 't kan er deure; maar aan menschen van goeden wil, - en 'k hope dat de schrijver der historie van Meenen zoo eene is -, neen, dat is te wreed.

.....

3 Hiermee wordt Guido Gezelle bedoeld, die ook de schrijver was van de recensie.

4 Fragment uit Guido Gezelles voorwoord tot de studenten uit Dichtoefeningen (1858).

Is de regel en leuze niet “in Vlaanderen vlaamsch?” en hoe meer die regel in 't werk gesteld wordt, hoe beter. Te meer dat het hier een voorbeeld geldt dat van hooge komt;

woorden wekken

voorbeelden trekken

slechte voorbeelden ook, en deze meest die geprezen en beboft worden. Of ligt Meenen In Vlaanderen niet, en kent men te Meenen geen vlaamsch meer? Hij die zooveel arbeid uitgezien heeft om zijnen boek, zijn gedenkstuk en 't gedenkstuk zijner vaderstad op te bouwen, zou hij hem geen kleine moeite willen getroosten om zijn eigen taal, 't gedenkstuk zijner vaderen, te bestudeeren en goed te handigen? Hij, die zooveel oud en gezond vlaamsch in de oorkonden gevonden heeft, het begrepen en verstaan heeft, 't gene moeilijk is, die 't zoo weigerlijk bewaard heeft en opgenomen, hij zou geen goed gezond vlaamsch kunnen schrijven hebben! Wat zouden wij wel moeten beginnen peizen van de Westvlaamsche Vlamingen?

Men zegt - en k hebbe het geern te gelooven - dat de geschiedenis-

..... [p4]

se van Heer doctor Rembry zulk een deugdelijke boek is, iets dat uitneemt, en 'k weet niet, 't is lijk daarom ook nog een weinig dat het wel is dat hij in 't fransch opgesteld is! 'Hewel, 't is mij dáárom zooveel te spijtiger! Zulke boeken immers, eerst en meest, behooren in Vlaanderen in t vlaamsch geschreven, waar iets van bedied in zit, die meesterlijke werken verdienen genoemd te worden, en die deugd doen, als men ze leest, dat ze in 't vlaamsch geschreven zijn. Of behooren wij dat niet te veranderen dat men zegt “is een werk in 't vlaamsch opgesteld, wie zal het dán koopen?” En hoe dat veranderen, 't en zij met de geleerden te dwingen en de liefhebbers aan te trekken door de schoonheid, geleerdheid en deugdelijkheid onzer schriften? Ah! Als het maar de kale werken meer en zijn die nog in 't vlaamsch mogen uitkomen, dán, dán zal het waar zijn, dat ze niemand en koopt noch en leest, en 't zal wel besteed zijn: Wij zullen er zelve de schuld van dragen, en schande zal ons met recht beladen:

Geschreven in potlood naast het gedichtje.

Schande schande zij den lande⁵

dat zijn eigen zelf ontwordt

.....

5 Fragment uit Guido Gezelles gedicht 'Harlebeke', opgenomen in Lieder en Eerdichten et Reliqua (1880).

dat, verbasterd en gelasterd,

schaamteloos in schande stort!

Neen, neen dus, 't is mis, in Vlaamsch-Vlaanderen een fransche boek! Als of wij ons eigen niet loochenden, onze vaders miskenden, onze nazaten bestolen met de tale onzen kostelijksten nationalen schat, te misprijzen, en, onder schijn- en bedrogredenen, 't vreemde vooren te kiezen. Vlaamsch - altijd en overal Vlaamsch, en goed Vlaamsch in goede deugdelijke werken! dat is de ware zin.

Ik hope, Mijnheer, dat gij die vele houdt van uwe gedachten vrijlijk uit te spreken, dezen brief niet kwalijk zult nemen, en hem wel willen drukken in uw vrij-vlaamsche blad, en blijve⁶

Uw toegenegene

D B

.....

6 In gepubliceerde vorm volgt een uitleiding van A. Duclos: "Op dien brief en zal ik niet antwoorden. Ik ben te zeer van 't gedacht des schrijvers en hebbe zelf dikwijls de laatste reden aangebracht, om te willen tegenspreken. Ja, men moet de lezenswaardige werken in 't Vlaamsch schrijven. Dan zullen de lieden wel moeten vlaamsch lezen als zij iets willen vernemen en weten. Gelijk die brief mij niet, maar den schrijver van den artikel van blz. 319 aangaat, zal ik eindigen met tot dezen te zeggen: "G. G., gij moogt spreken." AD. D."

Briefbeschrijving

Verzender	D.B.
Ontvanger	[Duclos, Adolf Juliaan]
Verzendingsdatum	31/08/1881
Verzendingsplaats	Brugge (Brugge)
Annotatie	Adressaat gereconstrueerd op basis van contextuele gegevens.
Annotatie	Adressaat gereconstrueerd op basis van contextuele gegevens.
Gepubliceerd in	In Vlaanderen Vlaamsch. - uit : Rond den Heerd.- Jrg.16 (1881) nr.43, p.337-338

Documentbeschrijving

Fysieke bijzonderheden

Drager	1 dubbel vel, 210 mm x 135 mm papier, wit, vierkant geruit (groot) papiersoort: 4 zijden beschreven, inkt
Staat	volledig
Toevoegingen	op elke pagina: cijferaanuiding (blauw potlood, hand A. Duclos); op zijden 1, 2 en 5 in de zijrand: A. Dupont (potlood, vertikaal, hand A. Duclos) notities en bewerkingen in (blauw) potlood door A. Duclos in functie van publicatie in Rond den Heerd

Bewaargegevens

Land	België
Plaats	Brugge
Bewaarplaats	Guido Gezellearchief
ID Gezellearchief	11040 (325)
Bibliotheekrecord	https://anet.be/desktop/gga/nl/opacgga/nr=tg:gga_6.20595

Inhoud

Incipit	Dat gaat nu toch te verre, en dat heet de menschen uit-
Samenvatting	reactie op artikel van Guido Gezelle in Rond den Heerd over "Histoire de Menin" van Dr. Rembry-Barth (Rond den Heerd. - Jrg.16 (1881) nr.40, p.319-320) waarin Gezelle zegt dat het goed is dat het boek in het Frans geschreven is
Tekstsoort	brief
Talen	Nederlands

Gevolgde codeerpraktijk

De tekst werd diplomatisch getranscribeerd, en aangevuld met een editoriale laag.

De oorspronkelijke tekst werd ongewijzigd getranscribeerd; alleen typografische regeleindes en afbrekingstekens, en niet-betekenisvolle witruimte werden genormaliseerd.

Auteursingrepen in de tekst (toevoegingen, schrappingen), en latere redactie-ingrepen (schrappingen, toevoegingen, taalkundige notities) door de lezer werden overgenomen en expliciet gemarkeerd.

Voor een aantal tekstfenomenen werden naast de oorspronkelijke vorm ook editeursingrepen opgenomen in de transcriptie: oplossingen voor niet-gangbare afkortingen en correcties voor manifeste fouten. Daarnaast bevat de transcriptie editeursingrepen ter verbetering van de leesbaarheid (toevoegingen, reconstructies) of ter motivering van transcriptie-beslissingen (aanduiding van onzekere lezingen, weglating van onleesbare tekst). Alle editeursingrepen worden expliciet gemarkeerd.

Colofon

Titel	31/08/1881, Brugge, D.B. aan [Adolf Juliaan Duclos]
Editeur	Koen Calis; Publicatie
Wetenschappelijke leiding	Els Depuydt
Partners	Openbare Bibliotheek Brugge (Guido Gezellearchief); Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren); Instituut voor de Studie van de Letterkunde in de Lage Landen (ISLN) (Piet Couttenier, Universiteit Antwerpen); Guido Gezellegenootschap
Uitgever	Guido Gezellearchief, KANTL/CTB
Plaats van uitgave	Brugge, Gent
Publicatiedatum	2025

Beschikbaarheid	Teksten en afbeeldingen beschikbaar onder een Creative Commons Naamsvermelding - Niet Commercieel licentie.
Disclaimer	De editie van de Guido Gezellecorrespondentie is het resultaat van een samenwerkingsproject met vrijwilligers. De databank is in opbouw, aanvullingen en opmerkingen kunnen gemeld worden aan els.depuydt@brugge.be .
Citeren	Een brief kan worden geciteerd als: [Naam van editeur(s)], [brieffschrijver aan briefontvanger, plaats, datum]. In: GezelleBrOn, Wetenschappelijke editie van de correspondentie van Guido Gezelle. [publicatiedatum] Available from World Wide Web: [link]
